

Rod *Chrysolophus*

Jedná se o malý rod čítající 2 druhy bažantů pocházejících z Číny, *Chrysolophus pictus* – bažant zlatý a *Chrysolophus amherstiae* – bažant diamantový. Ačkoli jsou si jejich samice dosti podobné, samci jsou tak zřetelně odlišní, že se zpočátku zdálo divné slučovat je do jednoho rodu. Mají však samozřejmě řadu shodných typických znaků. Oba druhy jsou malí bažanti s dlouhým ocasem a na hlavě mají velký límeček (podle toho také český název bažanti límečkoví a anglický název ruffed pheasants), či kápi, kterou při toku roztahují. Krycí peří je "nespojené" a vlasovité, především u svrchních krovek ocasních. Nohy jsou štíhlé a ostruhy jsou vyvinuty jen slabě. Příbuznost těchto 2 druhů byla taktéž potvrzena u chovů v lidské péči, kde se snadno kříží a kříženci jsou obvykle plodní (což je také problém, kterým se zabývá právě tento projekt).

Bažant zlatý (*Chrysolophus pictus*)

Poddruhy: Tento druh je monotypický, tudíž žádné poddruhy nevytváří.

Výskyt: Čína. Vyskytuje se ve většině střední Číny ve vhodných biotopech. Najdeme jej od jihovýchodu provincie Qinghai ležící v SZ, východně přes Z a J Gansu, J Shaanxi po Z Hubei a Z a J Hunan. Na jih od Qinghai jeho oblast rozšíření sahá až po SZ Yunnan a z Guizhou po Wuzhou ve V Guangxi.

Introdukován byl ve Francii, v Novém Zélandu a ve Velké Británii. Pouze v posledním jmenovaném státě se však dokázal adaptovat a vytvořil zde stabilní populaci (1000-2000 jedinců).

Životní prostředí: Osídluje bambusové a křovinaté houštiny na skalnatých kopcích a svazích v nadmořské výšce 800-1600m. Příležitostně obývá také okraje polí nebo čajovníkových plantáží. V Anglii zdomácnělí ptáci žijí v hustých, napůl vzrostlých školkách jehličnanů, obvykle s rododendronovými houštinami.

Hlas: Pták je v přírodě častěji slyšet než vidět. Samci se ozývají v únoru až květnu hlasitým, ostrým 2 slabičným zvukem, kdy 2. slabika je hlasitější a ve vyšší tónině (v porovnání s bažantem diamantovým). Jiné zvuky vydávané tímto druhem nejsou tak výrazné a můžeme je v přírodě slyšet obvykle na 25-50m.

Způsob života: Vzhledem k biotopu (temné lesy a bambusové houštiny) je sledování života v přírodě

obtížné. Nejčastěji je pozorován při krmení na cestách nebo mýtinách v brzkých ranních, či pozdních odpoledních hodinách. Během roku se často pohybuje ve skupinkách, někdy je pozorován i osamoceně. Největší skupiny tvoří v zimních měsících, kdy spolu samci a samice hřadují na větvích stromů a velkých keřů. Tyto skupiny se od konce března rozpadají a jednotliví samci si začínají hájit svá teritoria. V zimě hledá potravu v opadavých lesích, na okrajích polí a travnatých houštinách, na jaře v opadavých lesích a v létě pak v opadavých i smíšených lesích. Poměrně často v otevřených lesích. Obtížný na pozorování je také kvůli své plachosti. Pravděpodobně nejsnadněji lze vysledovat ozývajícího se samce. Při nebezpečí rychle utíká a velice lehce se proplétá hustým porostem. Létá nerad a těžce.

Hnízdění: Údaje o páření a soužití partnerů jsou z přírody taktéž málo četné. Data o monogamii i polygamii jsou zde založena na omezených, neoficiálních informacích. Jedno z pozorovaných hnízd bylo nalezeno v bambusovém porostu obklopeném vysokými bylinami střídajícími se skalnatými výběžky.

Snůška čítá 5-12 světle žlutohnědých až krémových vajec. Hnízdění obvykle začíná v dubnu. Inkubace v lidské péči trvá 22 dní, a je zajišťována pouze samicí.

Ohrožení: Ve vhodných biotopech je poměrně běžný. Posouzení jeho stavu je však stále poměrně málo formální a na výsledky studií jeho početnosti se stále čeká. Frekvence pozorování v některých oblastech, velikost oblastí spolu s odhadem hustoty výskytu v některých oblastech naznačují, že populace se pohybuje v řádu desítek tisíc. Ačkoli se tyto počty jeví jako bezpečné, jeho poklesy byly v minulosti dostačující k jeho označení v Červeného seznamu IUCN v kategorii „Near Threatened - Téměř ohrožený“ 1988, v současnosti je zařazen v kategorii „Least Concern – Málo dotčený“ 2004, 2008, 2009, 2012.

Vyskytuje se v řadě chráněných oblastí, například v rezervaci Foping Panda Reserve nebo Taibaishan Nature Reserve. Jeho důležitost v tradiční čínské kultuře vychází z toho, že je považován za výtečné jídlo, a pokud je v restauraci k dispozici, pak je pokrm připravený z jeho masa drahý. Přesto je ohrožen především ztrátou lesnatých biotopů.

Jak odlišit čistokrevného bažanta diamantového od bažanta zlatého?

1. Kohout bažanta diamantového – tmavě červená (nikoli oranžová) chocholka musí být nasazená až v týlu je úzká a dlouhá. Temeno hlavy zelené, břicho a boky čistě bílé. Peří na nohou pouze černé nebo bílé, pokud má jinou barvu – hnědou, červenou, nažloutlou, pak se nejedná o čistokrevného bažanta diamantového. Ocas musí být dlouhý, široce střežovitý, čistě bílý s širokými černými pruhy, žíhaný, ne mramorovaný.

Bažant zlatý - *Chrysolophus pictus*

Bažant diamantový - *Chrysolophus amherstiae*

Kříženec bažanta zlatého a bažanta diamantového
(*Chrysolophus pictus* x *Chrysolophus amherstiae*)

2. Slepice bažanta diamantového – základní barva je tmavohnědá, širší kresba, hlava a část krku jsou čokoládové až do červena. Nohy jsou břidlicové, nesmí být nažloutlé. Spodní část těla světlejší, břicho je šedobílé. Ocas na konci zaoblený.
3. Vejce jsou narůžovělá s tupým zakončením. Inkubace trvá 24 dní, což je o den více než u bažanta zlatého.

Místopředseda WPA CZ-SK Adam Bura